

[Justitsministeren]

disciplinærfølgning mod en tjenestemand, medmindre der foreligger tilstrækkeligt grundlag for at antage, at tjenestemanden har gjort sig skyldig i en ansvarspådragende tjenesteforfeelse.

Jeg har ikke i notatet af 26. oktober over for arbejdsministeren ment at burde udtale mig om, hvorvidt der kan gøres et retligt ansvar gældende over for de øverste ansvarlige forvaltningschefer, ministrene. Baggrunden herfor er som nævnt i notatet, at det i den statsretlige litteratur og i overensstemmelse med parlamentariske grundprincipper antages, at adgangen til at rejse rigsretssag bør forbeholdes folketinget. Derfor har jeg ikke fundet det rigtig at udtale mig om dette spørgsmål. Når det for et par dage siden blev sagt i TV-Avisen, at jeg skulle være modstander af en rigsretssag, vil jeg gerne tilføje, at denne oplysning ikke er korrekt. Jeg har ikke kunnet, jeg ønsker ikke, og jeg bør ikke udtale mig om spørgsmålet – det er folketingets sag. Jeg skal imidlertid til vejledning sige et par ord om reglerne for ministres ansvar.

Efter § 5 i ministeransvarlighedsloven fra 1964 kan en minister straffes, hvis han forsætligt eller ved grov uagtsomhed tilsidesætter de pligter, der påhviler ham efter grundloven eller lovgivningen i øvrigt eller efter hans stillings beskaffenhed. Også afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger af væsentlig betydning for folketingets bedømmelse af en sag kan straffes efter denne bestemmelse. Straffen for overtrædelse af ministeransvarlighedsloven er hæfte eller bøde. Ved forsætlig overtrædelse af loven kan der idømmes fængsel i indtil 2 år.

Ansaret gøres gældende ved rigsretten, og tiltale rejses ved beslutning af folketinget. Selv om rigsretssag ifølge grundlovens § 16 kan rejses af regeringen, er det som nævnt antaget i den statsretlige litteratur og i øvrigt i overensstemmelse med parlamentariske principper, at adgangen til at rejse rigsretssag bør forbeholdes folketinget.

Ansaret for overtrædelse af ministeransvarlighedsloven forældes normalt på 5 år. Fristen skal regnes fra det tidspunkt, hvor det strafbare forhold begås eller den strafbare undladelse ophører.

Fremgangsmåden, hvis yderligere mulige oplysninger skal tilvejebringes i en sag som denne, bør være nedsættelse af en parlamentarisk kommission efter grundlovens § 51.

Om nedsættelsen af en sådan kommission anfører vor meget betydelige statsretskyndige, nu afdøde professor Alf Ross i den seneste udgave af »Dansk Statsforfatningsret« følgende:

»Det, der kan begrunde anvendelsen af en parlamentarisk kommission, er den særlige myndighed til afhøring, der er tillagt disse kommissioner. Men normalt vil sådan myndighed netop kun være påkrævet, hvor der er spørgsmål om fejl eller misbrug fra myndighedens side. Selv i disse tilfælde vil undersøgelse dog normalt blive overladt til politiet og tiltalespørgsmålet afgjort af anklagemyndigheden. Men når sagen er af særlig betydning, ganske særligt, når der er tale om muligvis at rejse tiltale mod en minister, kan det føles påkrævet, at forundersøgelsen ikke overlades til andre, men foretages af folketinget selv gennem en parlamentarisk kommission. Det er jo folketinget selv, der er anklagemyndigheden over for ministrene, og det kan være af betydning, at forundersøgelsen foretages af personer med særlig forståelse af politiske forhold. Selv om altså de parlamentariske kommissioners område ikke er begrænset hertil, kan forundersøgelse om grundlag for ministertiltale nævnes som det område, hvor deres anvendelse er særligt begrundet.«

Jeg har ganske samme opfattelse, som professor Alf Ross her giver udtryk for.

Jeg vil imidlertid gerne til sidst sige, at jeg synes, det bør fremhæves – det er i hvert fald min opfattelse – at det almindelige straffeprocessuelle princip, hvorefter der alene rejses tiltale, når der er rimelig grund til at antage, at tiltalen vil føre til domfældelse, også bør anvendes i forhold til ministres ansvar for rigsretten. Folketinget bør derfor ikke rejse en rigsretssag, medmindre der er rimelig grund til at forvente, at tiltalen vil føre til domfældelse.

Forhandling

Maisted (FD):

Jeg takker arbejdsministeren og justitsministeren for redegørelsen, der stort set bekræfter de anklagepunkter, landsdommeren har fremhævet. Selvfølgelig siger justitsministeren og arbejdsministeren, at der er begået fejl. Ja, det tør svagt antydes. I andre sammenhænge, hvor man unddrager statskassen